

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Lenkija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Ieškinį galima pateikti tik civilinių bylų teisme. Baudžiamajame procese ieškinio pateikti negalite, tačiau yra kitų būdų ginti savo teises baudžiamųjų bylų teisme.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Civilinis procesas nusikaltėliui gali būti pradėtas nepriklausomai nuo vykstančio baudžiamojo proceso. Tačiau atsiminkite, kad civilinis procesas gali būti sustabdytas, kol bus baigtas baudžiamasis procesas. Jeigu ieškinį teikiate pasibaigus baudžiamajam procesui, kuriame nusikaltėlis buvo nuteistas, civilinių bylų teismas iš naujo nerinks įrodymų, o baudžiamųjų bylų teismo nustatytus faktus laikys įrodytais.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civilinių bylų teisme galite siekti ir faktinių nuostolių, ir prarastų pajamų atlyginimo. Turėtumėte nurodyti sumas, kurias siekiate gauti iš nusikaltėlio, ir paaiškinti, su kuo jos susijusios ir kaip jas apskaičiavote.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Tokiems prašymams specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Jeigu pateikiate apkaltinamąjį nuosprendį, jums nereikės nieko įrodyti. Civilinių bylų teismas privalės laikytis baudžiamųjų bylų teismo nustatytų faktų. Vis dėlto jūs galite siekti didesnio žalos atlyginimo, tačiau turėsite įrodyti, kad jūsų ieškinys yra pagrįstas. Jūsų reikalavimų pagrįstumui patvirtinti skirti įrodymai gali būti liudytojų parodymai ir dokumentai, pvz., sąskaitos arba išvados.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Paprastai už civilinio ieškinio pateikimą imami atitinkami teismo mokesčiai. Tačiau galite prašyti, kad būtumėte atleistas nuo teismo išlaidų mokėjimo, jeigu įrodote, kad neišgalite jų sumokėti.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jeigu neišgalite sumokėti už advokato paslaugas, galite prašyti teismo skirto atstovo. Tuo tikslu turėtumėte pateikti teismui pareiškimą kartu su informacija (užpildydamas specialią formą) apie savo finansinę padėtį.

Žalos atlyginimo galite prašyti, net jeigu nuolat negyvenate Lenkijoje.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsakys jį nagrinėti?

Ieškinį galima pateikti tik civilinių bylų teisme. Teismas ieškinį atmes, jeigu neįrodysite, kad nusikaltėlis padarė žalą, arba jeigu neįrodysite tos žalos sumos. Tačiau jeigu pridėsite apkaltinamąjį nuosprendį, kuriuo remiantis buvo nustatyta nusikaltėlio kaltė, civilinių bylų teismas negalės atmesti ieškinio.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Pirmosios instancijos **civilinių bylų teismo** (lenk. *sąd cywilny I instancji*) sprendimą galite apskųsti antrosios instancijos teismui (*sąd II instancji*). Jeigu jums neatstovauja advokatas, teismas jus informuos, kaip pateikti apeliacinį skundą.

Baudžiamajame procese savo teises galite ginti šiais būdais:

galite prašyti nusikaltėliui skirti kompensacinę priemonę (prievolę atlyginti žalą arba išmokėti kompensaciją už patirtą žalą); jeigu skirti nusikaltėliui tokią priemonę labai sudėtinga, vietoj to teismas gali nusikaltėliui nurodyti sumokėti kompensacinius nuostolius (lenk. *nawiązka*); prašymą galite pateikti žodžiu teismo posėdyje arba raštu; jūsų prašymas bus priimtas, jeigu nusikaltėlis yra nuteistas, t. y. nustatyta jo kaltė dėl nusikaltimo, kuriuo jums buvo padaryta nuostolių arba žala;

jeigu nusikaltėlis yra nuteistas ir jam yra skirtas laisvės atėmimo bausmės atidėjimas, teismas gali jam nurodyti atlyginti dėl nusikaltimo jūsų patirtą žalą arba jos dalį, nebent buvo skirta kompensacinė priemonė;

jeigu procesas sąlyginai nutraukiamas, teismas privalo nurodyti nusikaltėliui visiškai arba iš dalies atlyginti žalą.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu nusikaltėliui nurodoma atlyginti žalą, teismas jums išduos nuosprendžio kopiją. Jeigu nusikaltėlis neatlygina žalos ir jam yra skirtas laisvės atėmimo bausmės atidėjimas, jūs galite prašyti, kad nuosprendis būtų vykdomas.

Jeigu baudžiamasis procesas buvo sąlyginai nutrauktas ir nusikaltėlis neatlygina žalos, procesas jo atžvilgiu gali būti atnaujintas ir jis gali būti nuteistas. Šį klausimą teismas išsprendžia posėdyje, kuriame jūs galite dalyvauti.

Civilinių bylų teismo sprendimą, kuriuo jums priteistas žalos atlyginimas, vykdo teisminė institucija, t. y. teismo antstolis (lenk. *komornik*).

Paskutinis naujinimas: 11/03/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.